

OSNOVA II

Definice poruchy chování (Sdružení pro Národní duševní zdraví a speciální vzdělávání, USA, 1992)

Pojem porucha emocí nebo chování (PE, PCH) je výrazem pro postižení, kdy se chování a emocionální reakce žáka

Liší od odpovídajících věkových, kulturních nebo etnických norem

Mají nepříznivý vliv na školní výkon včetně jeho akademických, sociálních, předprofesních a osobnostních dovedností

Charakteristiky poruch chování – Bower

- neschopnost učit se
- neschopnost navazovat uspokojivé sociální vztahy s vrstevníky a s učiteli
- nepřiměřené chování a emotivní reakce v běžných podmínkách
- celkový výrazný pocit neštěstí nebo deprese
- tendence vyvolávat somatické symptomy jako je bolest, strach a to ve spojení se školními problémy

RIZIKOVÉ X PROTEKTIVNÍ FAKTORY

- individuální
- rodina
- škola
- vrstevníci
- komunita

Principy práce s protektivními faktory

- podpora autonomie a nezávislosti
- posilování sociálních kompetencí
- posilování kompetencí k řešení problémů
- zaměření na cíl a budoucnost
- zapojování do posilujících činností a procesů

Nálepkování/ etiketizace/labelling/stigmatizace

- **“nálepkou“** – označení dítěte za dítě

s problémem, s problémovým chováním,

s poruchou chování

- etiketizace odklání pozornost od příčin daného chování
- negativní stigma podporuje tendence dětí s poruchami chování cítit se nešťastně, podhodnocovat své

Nálepka jako bariéra socializace!

Relativita posuzování chování

Faktory: - interaktivní vlivy

- sociální kontext situace
- sociokulturní standardy

„Soft“ přístupy

označování dětí/žáků s PCHE dle současné terminologie – soft přístupy

- a) odráží inkluzivní charakter pojetí problematiky nežádoucího chování – primární zaměření na perspektivu
- b) vyjadřují důvěru v odpovědnost pedagogů a dalších odborníků při podpoře těchto dětí – PCHE jako časově omezená výzva
- c) odpovídají společenskému vývoji – přístup ke vzdělávání pro všechny

Literatura a zdroje

- *VOJTOVÁ, Věra. Kapitoly z etopedie. 2., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008*
- *VOJTOVÁ, V. Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti. Brno: Masarykova univerzita, 2010*
- *VOJTOVÁ V. Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4573-6*
- *VOJTOVÁ V. Úvod do etopedie. Texty k distančnímu vzdělávání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-7315-166-9*
- *ŠOLCOVÁ I. Vývoj resilience v dětství a dospělosti. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2947-3*
- *BENDL S. Kázeňské problémy ve škole. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-436-0*
- *OAKLANDER V. Třinácté komnaty dětské duše. Dobříš: Drvoštěp, 2003.*